

**Ομάδα δράσης μαθητών για την προστασία
όλων των ζώων**

Επιμέλεια

Ειρήνη Παγίδα, Γιώργος Κέκερης, Χριστίνα Νομικού

Δίκτυο Τέχνης και Δράσης-Οι άνθρωποι με τα μπαλόνια

Αθήνα 2020

Ομάδα δράσης μαθητών για την προστασία όλων των ζώων

Συλλογικό εκπαιδευτικό υλικό

Επιμέλεια: Ειρήνη Παγίδα, Γιώργος Κέκερης, Χριστίνα Νομικού

Συγγραφείς των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων: Ασλάνη Άννα, Καραγεωργάκης Σταύρος, Κάτσενου Χριστίνα, Κέκερη Ευαγγελία, Κέκερης Γιώργος, Νομικού Χριστίνα, Παγίδα Ειρήνη, Ρέκλου Σωτηρία, Τσιούρη Αφροδίτη, Χατζηνικολάου Νιόβη, Χρήστου Μαρία

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
Δραστηριότητες για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο και Δημοτικό)	7
Δραστηριότητα 1η: Παγκόσμιες ημέρες για τα ζώα	8
Ειρήνη Παγίδα	8
Δραστηριότητα 2η: Ζώα συντροφιάς - Σκύλοι οδηγοί τυφλών	10
Ευαγγελία Κέκερη	10
Δραστηριότητα 3η: Απειλούμενα είδη - Μια βουτιά με την Ιλόνα τη θαλάσσια χελώνα..	13
Άννα Ασλάνη	13
Δραστηριότητα 4η: Απειλούμενα είδη - Κάποια ζώα φωνάζουν SOS	15
Χριστίνα Κάτσενου	15
Δραστηριότητα 5η : Η συμπεριφορά μας απέναντι στα ζώα	18
Μαρία Χρήστου	18
Δραστηριότητα 6η : Παιχνίδι για τα ζώα	19
Γιώργος Κέκερης.....	19
Δραστηριότητες για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	20
Δραστηριότητα 1η: Λέμε ΟΧΙ στην κακοποίηση των ζώων	20
Χριστίνα Νομικού	20
Ειρήνη Παγίδα	20
Δραστηριότητα 2η: Απειλούμενα ζώα – Μείωση βιοποικιλότητας	29
Αφροδίτη Τσιούρη.....	30
Νιόβη Χατζηνικολάου	30
Δραστηριότητα 3η : Παιχνίδι για τα ζώα	31
Γιώργος Κέκερης.....	31
Δραστηριότητα 4η: Κλιματική Αλλαγή και Κρεοφαγία	31
Σταύρος Καραγεωργάκης.....	31

Εισαγωγή

Η συνεχώς αυξανόμενη οικολογική κρίση έχει καταστήσει εμφανές ότι είναι αναγκαία η υιοθέτηση νέων αξιών όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων, αλλά και τη σχέση των ανθρώπων με τα άλλα ζώα και τη φύση. Προφανώς δεν μπορεί να συνεχιστεί η κατάσταση ηθικής ανομίας που επικρατεί, καθώς τα οικολογικά προβλήματα αυξάνονται συνεχώς με πολλαπλές επιπτώσεις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές.

Ανάμεσα στα πολλά προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η κοινωνία είναι και η κακοποίηση ζώων. Αρκετά δισεκατομμύρια ζώα, κάθε χρόνο, κακοποιούνται με ποικίλους τρόπους και για διάφορους λόγους από τον άνθρωπο. Πολλά είναι τα παραδείγματα κακοποίησης ζώων με σκοπό το οικονομικό όφελος, την ψυχαγωγία, την έρευνα, την τροφή, την ένδυση κλπ. Αν σκεφτούμε λίγο θα διαπιστώσουμε πως η χρήση των άλλων ζώων από τον άνθρωπο έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις σε διάφορους τομείς όπως:

Η κτηνοτροφία, όπου εκατομμύρια ζώα εκτρέφονται υπό άθλιες συνθήκες και θανατώνονται για να γίνουν η τροφή μας. Παγκοσμίως η ετήσια σφαγή ζώων ξεπερνά τα 50 δισεκατομμύρια ζώα.

Τα πειράματα σε ζώα όπως μαϊμούδες, χιμπαντζήδες, σκύλους, γάτες, κουνέλια, ποντίκια, πουλιά, παραγωγικά και άλλα ζώα, για ιατρικούς και ερευνητικούς λόγους, για καλλυντικά κ.α. Μετά το τέλος των πειραμάτων και της καθημερινής εξαθλίωσης και βασανισμού τους, όσα επιβιώνουν θανατώνονται. Παρά τον βασανισμό τους ως πειραματόζωα, ο Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων των ΗΠΑ ανακοίνωσε το 2006 ότι 92% των φαρμάκων που πέρασαν από τα πειραματικά εργαστήρια ζώων απέτυχαν σε κλινικά ανθρώπινες δοκιμές (Ελληνική Φιλοζωική Εταιρεία).

Η ψυχαγωγία, χάρη της οποίας χιλιάδες ζώα βασανίζονται σε άθλιες συνθήκες αιχμαλωσίας σε τσίρκο και ζωολογικούς κήπους. Δεν υπάρχει κανένα τσίρκο στον κόσμο όπου να μη διαπιστώθηκε από ελέγχους ο βασανισμός των ζώων, η αφόρητη ταλαιπωρία, η κακοποίηση κατά την εκπαίδευση, η ανείπωτη εξαθλίωση κατά τις μεταφορές και τα ταξίδια κλεισμένα σε άθλια κλουβιά και τρέιλερ, νηστικά και διψασμένα. Η Ελλάδα είναι η πρώτη χώρα στην Ευρώπη και δεύτερη στον κόσμο, που μετά από κινητοποιήσεις φιλοζωικών σωματείων, το 2012 ψηφίστηκε νόμος που απαγορεύει τα τσίρκο με ζώα. Από τότε πολλές ακόμα χώρες έχουν απαγορεύσει να χρησιμοποιούνται ζώα σε τσίρκο. Ωστόσο υπάρχουν ακόμα οι ζωολογικοί κήποι.

Η βιομηχανία της γούνας, για χάρη της οποίας χιλιάδες μινγκ, αλεπούδες, τσιντσιλά και άλλα ζώα θανατώνονται βίαια κάθε χρόνο σε εκτροφεία γούνας, με μεθόδους όπως η ηλεκτροπληξία και η δηλητηρίαση. Αν και πολλές επώνυμες εταιρείες ρούχων έχουν καταργήσει τη χρήση φυσικής γούνας και δηλώνουν στις ταμπέλες ότι η γούνα είναι ψεύτικη, η κινεζική αγορά εξάγει 2 εκατομμύρια γούνες σκύλων

και γατιών ετησίως με αποτέλεσμα τα ζώα να έχουν υποστεί φοβερά βασανιστήρια. Το 2006 περισσότερες από 350.000 φώκιες-μωρά εξοντώθηκαν βάνουσα με ρόπαλα στην ετήσια γιορτή κυνηγιού φώκιας στον Καναδά

Σημαντική απώλεια για τον πλανήτη είναι η μείωση βιοποικιλότητας, καθώς ο πληθυσμός των θηλαστικών, των πτηνών, των ερπετών, των αμφίβιων και των ψαριών μειώθηκε κατά 60% από το 1970 ως το 2014, σύμφωνα με τη WWF στη δωδέκατη, ετήσια έκθεσή της, που δημοσιεύθηκε με τη συνεργασία της Ζωολογικής Εταιρείας του Λονδίνου και βασίζεται στην παρακολούθηση 16.700 πληθυσμών (4.000 ειδών). Για παράδειγμα, στην Αφρική κάθε χρόνο 3.000 γορίλλες, 3.000 χιμπατζήδες θανατώνονται βάνουσα για το κρέας τους, με την αρωγή της βιομηχανίας κρέατος στις περιοχές αυτές. Τα ορφανά στην πλειονότητά τους πεθαίνουν επίσης από έλλειψη τροφής και μητρικής φροντίδας. Σε κίνδυνο είναι και η θαλάσσια ζωή που κινδυνεύει από τη ρύπανση των θαλασσών, την υπεραλίευση, την καταστροφή των θαλασσίων ενδιαιτημάτων με αποτέλεσμα να υπάρχουν θαλάσσια είδη που απειλούνται με αφανισμό.

Ανάμεσα στις διάφορες περιπτώσεις κακοποίησης ζώων, αν εστιάσουμε στα ζώα συντροφιάς, διαπιστώνουμε ότι έχει δημιουργηθεί τεράστιο πρόβλημα, καθώς στην Ελλάδα ολοένα αυξάνεται ο αριθμός των εγκαταλελειμμένων – αδέσποτων ζώων. Τα ζώα αυτά όμως δεν έχουν πιθανότητες να επιβιώσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα στον δρόμο, αφού οι κίνδυνοι είναι πολλοί. Η έλλειψη σίτισης, η εσκεμμένη δηλητηρίαση (φόδες), τα τροχαία ατυχήματα, οι ασθένειες, οι κακοποιήσεις είναι οι πιο συχνοί κίνδυνοι που οδηγούν στο θάνατο τα αδέσποτα ζώα. Η οικονομική κρίση είναι ένας λόγος εγκατάλειψης, αλλά σημαντικότερη αιτία είναι η κρίση αξιών και όχι η έλλειψη χρημάτων.

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν όλες οι παραπάνω σοβαρές περιπτώσεις κακοποίησης ζώων και άλλες που ενδεχομένως δεν αναφέρονται, χρειάζεται να ενεργοποιήσουμε συναισθηματικά τους ανθρώπους προκειμένου να συζητήσουμε για το ζήτημα των ζώων, αφού όπως διαφαίνεται από σύγχρονες ψυχολογικές έρευνες η ανθρώπινη συμπεριφορά καθορίζεται περισσότερο από το συναίσθημα παρά από τη λογική (Καραγεωργάκης, 2019). Επιπλέον, σε σχετική έρευνα τα παιδιά επεσήμαναν: «Καλλιεργήστε τη συμπόνια στα παιδιά...», «...δείξτε στα παιδιά ότι τα ζώα ζουν κι αναπνέουν όπως εμείς...», «...βοηθήστε μας να καταλάβουμε τα ζώα...», «...διδάξτε μας μαθήματα πώς να φροντίζουμε τα ζώα...», «...πείτε ότι τα ζώα είναι σαν τους ανθρώπους...» (Πρεκατέ, 2013).

Όλα τα παραπάνω καθιστούν σαφές ότι χρειάζεται επαναπροσδιορισμός των ηθικών υποχρεώσεων που οφείλουν να αναλάβουν οι άνθρωποι απέναντι στα μη ανθρώπινα όντα του πλανήτη.

Οι δραστηριότητες που παρουσιάζονται στο παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχουν σχεδιαστεί από αξιολογους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στην πρώτη ενότητα παρατίθενται οι δραστηριότητες που

απευθύνονται σε μαθητές/τριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείου και δημοτικού), οι οποίες είναι και αριθμητικά περισσότερες, ενώ στη δεύτερη ενότητα οι δραστηριότητες απευθύνονται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσιο και λύκειο).

Πρόκειται συνεπώς, για ένα συλλογικό εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο αποτελείται από μία ποικιλία προτεινόμενων δραστηριοτήτων, που ως στόχους έχουν οι μαθητές:

- Να αναδομήσουν αντιλήψεις σχετικά με τον ρόλο των ζώων στη ζωή των ανθρώπων
- Να ενημερωθούν για ορισμένες μορφές κακοποίησης που υφίστανται τα ζώα από τον άνθρωπο
- Να αντιληφθούν τις απειλές από τις οποίες κινδυνεύουν τα ζώα λόγω των ανθρώπινων δραστηριοτήτων
- Να συνειδητοποιήσουν το σοβαρό πρόβλημα της μείωσης της βιοποικιλότητας και την ευθύνη των ανθρώπων απέναντι σε αυτό
- Να ευαισθητοποιηθούν και να εκφράσουν συναισθήματα για τα ζώα, αναπτύσσοντας την ενσυναίσθηση
- Να συνειδητοποιήσουν τις υποχρεώσεις των ανθρώπων απέναντι στα ζώα
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες, ώστε να αναλάβουν δράσεις ενημέρωσης της σχολικής και τοπικής κοινότητας με σκοπό την προστασία των ζώων

Ο ρόλος του Δικτύου Τέχνης και Δράσης θα είναι υποστηρικτικός προς τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές με τη διοργάνωση σεμιναρίων, ομιλιών και εργαστηρίων σε συνεργασία με διάφορους φορείς. Επίσης, θα γίνεται ανάρτηση των εργασιών και των δράσεων των σχολείων στο σχετικό ιστολόγιο του Δικτύου <http://drasimathitwn.blogspot.gr/> με σκοπό τη διάχυση των καλών πρακτικών. Στόχος μας να υπερβεί το σχετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα των σχολείων το στάδιο της απλής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και να δημιουργηθούν ενεργά Φιλόζωα Σχολεία που θα συνδεθούν με την τοπική κοινότητα και θα αναλάβουν δράσεις για την προστασία των ζώων.

Πηγές:

Καραγεωργάκης, Στ. (2019). Ζώα στα πλοκάμια της ανθρώπινης ηθικής. Αθήνα: ΕΥΤΟΠΙΑ

Πρεκατέ, Β. (2013) Κακοποίηση ζώων από παιδιά: Μια επικίνδυνη συνήθεια. Ανασύρθηκε από

<https://www.iatronet.gr/ygeia/paidiatriki/article/23692/kakopoiisi-zwwn-apo-paidia-mia-epikindyni-synitheia.html>, 21 Δεκεμβρίου 2016

Διαδικτυακές πηγές

Δραματική προειδοποίηση από τη WWF: Αυτή είναι η τελευταία γενιά που μπορεί να σώσει τον πλανήτη ανασύρθηκε 3 Μαρτίου 2020 από

<https://www.cnn.gr/news/perivallon/story/152667/dramatiki-proeidopoiisi-apo-ti-wwf-ayti-einai-i-teleytaia-xronia-poy-mporei-na-sosei-ton-planiti>

Και τώρα, ας γιορτάσουμε πενθώντας, την Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων ανασύρθηκε 4 Μαρτίου 2020 από <http://www.filozoiki.gr/content/articles/view/609-kai-twra-as-giortasoume-penthwntas-thn-pagkosmia-hmera-twn-zwwn>

Διακήρυξη της Τουλόν: «Τα ζώα πρέπει να ληφθούν υπόψη ως μη ανθρώπινα φυσικά πρόσωπα» ανασύρθηκε 2 Φεβρουαρίου 2020 από <https://pfpo.gr/diakiryksi-tis-toulon-ta-zoa-prepei-na-lifhoun-ypopsi-os-mi-anthropina-fysika-prosopa/>

Μήνυμα από την Αθήνα: Παγκόσμια εγρήγορση για τη βιοποικιλότητα ανασύρθηκε 18/ Φεβρουαρίου 2020 από <https://www.wwf.gr/angered-species/jackal?task=view&id=113>

2,5 πλανήτες για την Ελλάδα, ανασύρθηκε 16 Μαρτίου 2020 από <https://www.wwf.gr/news/1317-2-5>

Δραστηριότητες για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο και Δημοτικό)

Οι δραστηριότητες που προτείνονται σε αυτή την ενότητα συνδέονται με κεφάλαια από τα διδακτικά βιβλία του δημοτικού. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

Σύνδεση με τη Μελέτη Περιβάλλοντος

Α΄ Δημοτικού, Κεφάλαια: Τα ζώα του τόπου μου

Β΄ Δημοτικού, Κεφάλαια: Τα ζώα, ένας αρχαίος μύθος

Γ΄ Δημοτικού, Κεφάλαια: Αγρίμια και πουλιά του βουνού και του δάσους (Κεφάλαιο 7), Ζώα της θάλασσας (Κεφάλαιο 8), Ζώα του γλυκού νερού (Κεφάλαιο 9), Ένα ζωάκι γεννιέται (Κεφάλαιο 10)

Δ΄ Δημοτικού, Κεφάλαια: Ζώα που κινδυνεύουν να εξαφανιστούν

Σύνδεση με το μάθημα της Ελληνικής Γλώσσας

Β΄ Δημοτικού, Κεφάλαια: Τα μάθατε τα νέα;, Να σου πω τι έμαθα, ΠΡΟΣΟΧΗ! Τι λέει εκεί - «Ιστορία για Τσίρκο», Ποιος είναι τι κάνει.

Ανθολόγιο Α΄ και Β΄ τάξεων: Το τρομαγμένο χελιδονάκι

Γ΄ Δημοτικό, Κεφάλαια: Στη Γη και στη Θάλασσα

Ανθολόγιο Ε΄ και Στ΄: Ένας σκύλος σωτήρας, Τζακ Λόντον

Γλώσσας Στ΄: Η ζωή έξω από την πόλη

Σύνδεση με το μάθημα της Ιστορίας

Ιστορία Γ΄ τάξης Δημοτικού: Ενότητα 6. Οι περιπέτειες τους Οδυσσέα: Ο Οδυσσέας στην Ιθάκη

Σύνδεση με το μάθημα των Φυσικών

Φυσικά Στ΄ τάξης: Κεφάλαιο 5 Τα ζώα, Κεφάλαιο 6 Τα οικοσυστήματα

Σύνδεση με το μάθημα της Γεωγραφίας

Γεωγραφία Στ΄ τάξης: Κεφάλαιο 28 Η χλωρίδα και η πανίδα- η βλάστηση της Ευρώπης

Γεωγραφία Ε΄ τάξης: Κεφάλαιο 22 Η χλωρίδα και η πανίδα της Ελλάδας

Δραστηριότητα 1η: Παγκόσμιες ημέρες για τα ζώα

Ειρήνη Παγίδα, Συντονίστρια προγραμμάτων Διά Βίου Μάθησης

Στόχος δραστηριότητας: Οι Παγκόσμιες Ημέρες είναι πάντα μια καλή ευκαιρία να θυμηθούμε τα δικαιώματα των ζώων και να γνωρίσουμε ζώα που υπάρχουν στο πλανήτη μας, αλλά δε βλέπουμε καθημερινά. Ωστόσο, η ύπαρξή τους είναι σημαντική για τα διάφορα οικοσυστήματα και ολόκληρο τον πλανήτη.

Υλοποίηση: Γνωρίζετε ότι εκτός από τη Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων (04 Οκτωβρίου) υπάρχουν και άλλες ημέρες που είναι αφιερωμένες σε κάθε ζώο και στα δικαιώματά του; Ανακαλύψτε στο παρακάτω ημερολόγιο αυτές τις ημέρες και φτιάξτε το δικό σας πλάνο δράσεων και ενημέρωσης για τα ζώα που γιορτάζονται κάθε μήνα. Μπορείτε να κάνετε το δικό σας αφιέρωμα για τα ζώα που θα επιλέξετε, να συγκεντρώσετε πληροφορίες, να φτιάξετε κολλάζ-ζωγραφιές και να ενημερώσετε τη σχολική κοινότητα γι' αυτά.

Παγκόσμιες Ημέρες για τα Ζώα	
05/01	Ημέρα των πουλιών
11/01	Ημέρα των αετών
21/01	Ημέρα του σκίουρου
31/01	Ημέρα της ζέβρας
15/02	Ημέρα της φάλαινας
27/02	Ημέρα της πολικής αρκούδας
03/03	Ημέρα της Άγριας Ζωής
14/03	Ημέρα πληροφόρησης για τη πεταλούδα
20/03	Ημέρα σπουργιτιού/ Ημέρα βατράχου

04/04	Ημέρα του ποντικού και Ημέρα των αδέσποτων ζώων
24/04	Ημέρα μνήμης για τα πειραματόζωα
02/05	Ημέρα του τόνου
09/05	Ημέρα αποδημητικών πτηνών (& 10 Οκτωβρίου)
20/05	Ημέρα της μέλισσας
23/05	Ημέρα της χελώνας
24/05	Ημέρα ενημέρωσης για τη μετανάστευση των ψαριών
16/06	Ημέρα της θαλάσσιας χελώνας
15/07	Ημέρα ενημέρωσης για τον καρχαρία
16/07	Ημέρα του φιδιού
29/07	Ημέρα της τίγρης
08/08	Ημέρα της γάτας
12/08	Ημέρα του ελέφαντα
14/08	Ημέρα της σαύρας
19/08	Ημέρα του ουρακοτάγκου
20/08	Ημέρα του κουνουπιού
26/08	Ημέρα του σκύλου
22/09	Ημέρα του ρινόκερου
25/09	Ημέρα σωτηρίας των κοάλα
26/09	Ημέρα του κουνελιού
02/10	Ημέρα των ζώων φάρμας
03/10	Πανευρωπαϊκή γιορτή των πουλιών
04/10	Ημέρα των ζώων
10/10	Ημέρα αποδημητικών πτηνών (& 9 Μαΐου)
20/10	Ημέρα του βραδύπους
23/10	Ημέρα πάνθηρα του χιονιού (snow leopard)

03/11	Ημέρα της μέδουσας
04/12	Ημέρα του γατόπαρδου (τσιτάχ)
10/12	Ημέρα δικαιωμάτων των ζώων
14/12	Ημέρα της μαϊμούς

Πηγή <http://www.holidays-and-observances.com/animal-holidays.html>

<https://www.sansimera.gr/worldays>

Δραστηριότητα 2η: Ζώα συντροφιάς - Σκύλοι οδηγοί τυφλών

Συνδέοντας το φιλοζωικό πρόγραμμα με τη συμπερίληψη και τα άτομα με αναπηρία

Ευαγγελία Κέκερη, Δασκάλα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Στόχοι:

Οι μαθητές/τριες

- Να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι με προβλήματα όρασης κατά την κυκλοφορία τους στην πόλη
- Να αναδομήσουν στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο των σκύλων στη ζωή των ανθρώπων
- Να αντιληφθούν την πολύτιμη βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν οι σκύλοι οδηγοί σε ανθρώπους με προβλήματα όρασης στις μετακινήσεις στην πόλη

Αφόρμηση: Εικόνες πεζοδρομίων με την κατάλληλη διαγράμμιση για άτομα με προβλήματα όρασης και χωρίς ή μία βόλτα στη γειτονιά προκειμένου να ανακαλύψουμε πεζοδρόμια με διαγράμμιση.

Φύλλο εργασίας: Σκύλοι οδηγοί

Όνομα ομάδας:

1. Στην ομάδα μας βλέπουμε την εικόνα, αναρωτιόμαστε και συζητάμε την αναγκαιότητα της διαγράμμισης. Γιατί υπάρχουν οι κίτρινες πλάκες με την ανάγλυφη επιφάνεια; Εντοπίζουμε τον ρόλο του λευκού μαστουριού, συζητάμε ποιοι το χρησιμοποιούν και για ποιον λόγο.

Γράφουμε σε λίγες σειρές που κατέληξε η ομάδα μας

.....
.....
.....

2. Βλέπουμε την παρακάτω εικόνα και αναρωτιόμαστε ποιος είναι ο ρόλος του σκύλου σε αυτή την περίπτωση . Συζητάμε στην ομάδα μας ό,τι γνωρίζουμε για τον ρόλο του σκύλου- οδηγού και τη βοήθεια που προσφέρει σε ανθρώπους με προβλήματα όρασης.

Γράφουμε σε λίγες σειρές που κατέληξε η ομάδα μας και το συζητάμε όλες οι ομάδες στην ολομέλεια της τάξης.

.....

.....

3. Μαθαίνουμε περισσότερα για τον ρόλο του σκύλου οδηγού τυφλών:

Διαβάζουμε το παρακάτω απόσπασμα από τη συνέντευξη της κας Ιωάννα-Μαρία Γκέρτσου, πρόεδρου και ιδιοκτήτριας της Σχολής Σκύλων Οδηγών «Λάρα»

Τι πλεονεκτήματα δίνει ένας σκύλος οδηγός σε έναν άνθρωπο με μερική ή ολική απώλεια όρασης;

Οι σκύλοι οδηγοί τυφλών, είναι ό,τι καλύτερο μπορεί να δοθεί σε ένα τέτοιο άτομο. Είναι καταρχάς το ασφαλέστερο και γρηγορότερο μέσο για να κινηθεί ένας άνθρωπος που δεν έχει όραση. Παράλληλα, ένας σκύλος οδηγός χάρη στην εκπαίδευσή του, μπορεί και τον βοηθά να αποφύγει εμπόδια που δεν εντοπίζονται με το ειδικό μπαστούνι, όπως είναι οι ταμπέλες ή τα χαμηλά ταβάνια για παράδειγμα. Παράλληλα, χάρη στον σκύλο οδηγό, μπορεί να αποφεύγει κάθε φύσης άλλα εμπόδια, συχνά κινούμενα, όπως είναι οι υπόλοιποι περαστικοί αλλά και να αντιλαμβάνεται γραφικά στοιχεία όπως οι διαβάσεις και οι πινακίδες. Οι σκύλοι-οδηγοί γίνονται εύκολα διακριτοί από το πλήθος που παραμερίζει, προκειμένου να διευκολύνει τη διέλευση της ομάδας. Οι χειριστές κινούνται πλέον ελεύθερα κι αποκτούν αυτοπεποίθηση. Γίνονται πιο λειτουργικοί και υπεύθυνοι.

Τέλος, τα σκυλιά είναι εκπαιδευμένα στο να αναγνωρίζουν τις διαδρομές και τις αποστάσεις κάτι που είναι εξίσου εξυπηρετικό για τους τυφλούς. Δυστυχώς όμως, παρά τα δεκάδες πλεονεκτήματα που παρέχουν, δεν μπορούν όλοι να αποκτήσουν έναν σκύλο οδηγό.

Πηγή: <http://www.matrix24.gr/2014/09/m-gkertsou-idioktitria-tis-monadikis-ellinikis-scholis-skilon-odigon-tiflon/>

Δείτε το απόσπασμα από το δελτίο ειδήσεων της ET3 με τίτλο: «Με τα μάτια της Φρίντας βαδίζει ο Θανάσης» [Βίντεο \(https://safeYouTube.net/w/5CN5\)](https://safeYouTube.net/w/5CN5)

Αντίστοιχα ενδεικτικά βίντεο από δελτία ειδήσεων που μας δίνουν σχετικές πληροφορίες είναι τα εξής:

[Βίντεο \(https://safeYouTube.net/w/gHN5\)](https://safeYouTube.net/w/gHN5)

[Βίντεο \(https://safeYouTube.net/w/wIN5\)](https://safeYouTube.net/w/wIN5)

Αφού ενημερωθούμε περισσότερο για τους σκύλους οδηγούς ζωγραφίζουμε σε ένα χαρτόνι μία σκηνή από τη ζωή ενός σκύλου οδηγού και περιγράφουμε σε ένα σύντομο κείμενο τις σημαντικότερες πληροφορίες για την εκπαίδευση και τη ζωή του με τον άνθρωπό του, καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις μετακινήσεις στην πόλη.

3. Βγαίνουμε στο προαύλιο του σχολείου και χωρισμένοι σε ζευγάρια ένας μαθητής με δεμένα μάτια καθοδηγείται από έναν συμμαθητή του που αναλαμβάνει τον ρόλο του σκύλου οδηγού. Αφού διανύσουν μία καθορισμένη απόσταση αλλάζουν ρόλο. Ολοκληρώνοντας τη δραστηριότητα συζητάμε πώς αισθάνθηκαν σε κάθε ρόλο, την ευθύνη που έχει ο σκύλος οδηγός, τα συναισθήματα του ατόμου με προβλήματα όρασης και όλα όσα γεννήθηκαν μέσα από αυτή την βιωματική δραστηριότητα.

Δραστηριότητα 3η: Απειλούμενα είδη - Μια βουτιά με την Ιλόνα τη θαλάσσια χελώνα

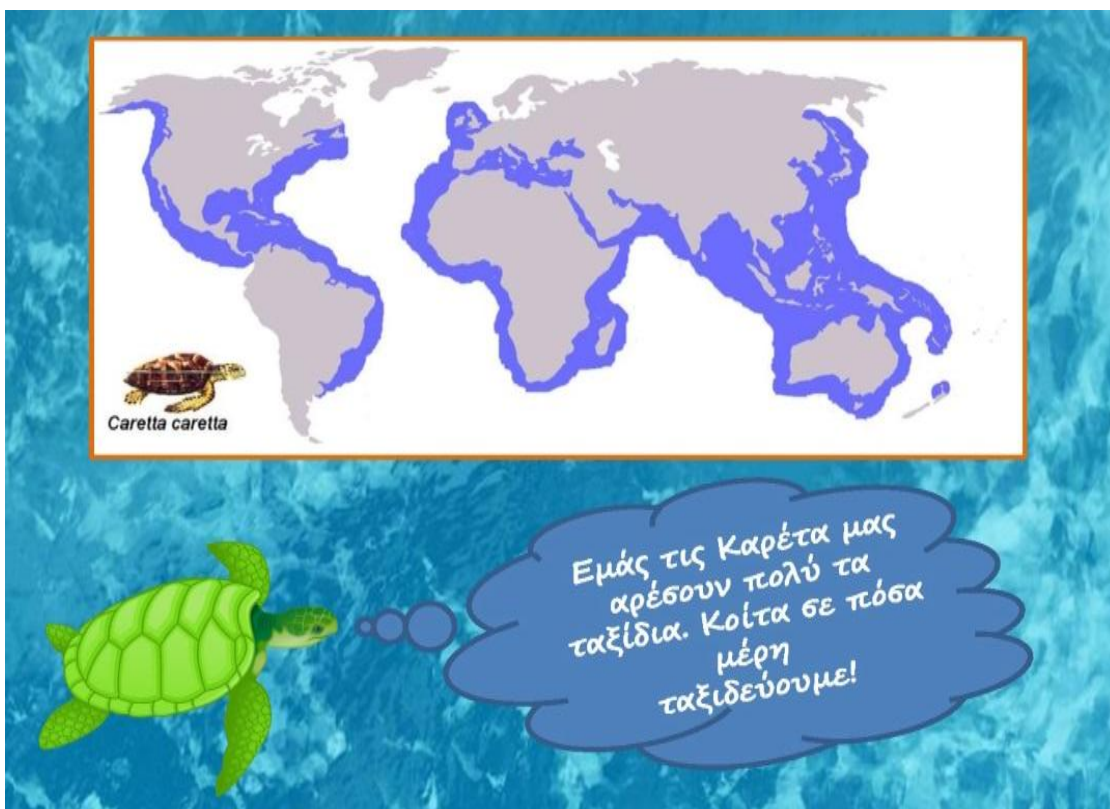
Άννα Ασλάνη, Νηπιαγωγός, Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Περιβαλλοντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου, με στόχο να γνωρίσουν τα παιδιά τη χελώνα *Caretta caretta*, τις συνθήκες διαβίωσης της, τους κινδύνους που διατρέχει και πώς μπορεί να προστατευτεί.

Μπορείτε να βρείτε την παρουσίαση της Ιλόνας [εδώ](#), σύνταξη επιμέλεια παρουσίασης Άννα Ασλάνη, νηπιαγωγός, Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Και έπειτα να κάνετε τις παρακάτω δραστηριότητες

- ✓ [«Εμπρός, χελωνάκια, στο νερό!»](#), ένα παιχνίδι καλλιέργειας πολλαπλών δεξιοτήτων (ευαισθητοποίησης, συνεργασίας, εμπιστοσύνης) σύνταξη και επιμέλεια Άννα Ασλάνη νηπιαγωγός, Μsc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Σωτηρία Ρέκλου Δασκάλα, Μsc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
- ✓ [«Χελωνοπεριπέτειες σε κόμικς»](#), δημιουργία κόμικς με χελώνες Καρέτα Σύνταξη-επιμέλεια: Άννα Ασλάνη, Εικονογράφηση: Αθηνά Μοτσιοπούλου

Δραστηριότητα 4η: Απειλούμενα είδη - Κάποια ζώα φωνάζουν SOS

Χριστίνα Κάτσεων, Δασκάλα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δρ. Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Φύλλο Εργασίας

«Κάποια ζώα φωνάζουν... SOS»

Μάθημα: Γλώσσα/Μελέτη Περιβάλλοντος – Γ' Δημοτικού

Όνομα: _____

Όνομα ομάδας: _____

1. Ας γνωρίσουμε τα ζώα της θάλασσας!

Οι θάλασσες κρύβουν έναν ολόκληρο κόσμο! Ας γνωρίσουμε μερικά από τα θαλάσσια είδη! Πατήστε [εδώ](http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/3502) (<http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/3502>)

Ποιο από τα είδη αυτά σας φαίνεται πιο ενδιαφέρον;

Πιστεύετε ότι η ζωή τους είναι ευχάριστη ή αντιμετωπίζουν και κινδύνους;

---

2. Κάποια ζώα κινδυνεύουν...

Δυστυχώς, η ζωή πολλών ζώων κινδυνεύει... Για ποιους λόγους πιστεύετε;

Ας συζητήσουμε στην ομάδα μας τους κινδύνους για τα ζώα της θάλασσας, της στεριάς και του αέρα.

Τι σας έκανε περισσότερη εντύπωση από όσα συζητήσατε;

Μπορούν οι άνθρωποι να κάνουν κάτι για να αλλάξουν την κατάσταση αυτή;

---

3. Ας γίνουμε εθελοντική ομάδα

Στην Ελλάδα, όπως και σε όλον τον κόσμο, οι άνθρωποι δημιουργούν συλλόγους και περιβαλλοντικές οργανώσεις για να βοηθήσουν τα απειλούμενα είδη. Μπορείτε κι εσείς στην ομάδα σας να γίνετε τα μέλη μιας περιβαλλοντικής οργάνωσης και να αναλάβετε να μελετήσετε ένα συγκεκριμένο απειλούμενο είδος.

Συζητήστε στην ομάδα σας κι επιλέξτε ένα από τα παρακάτω απειλούμενα είδη.

Πατήστε πάνω στην εικόνα του είδους που επιλέγετε:

Θαλάσσια χελώνα

Μεσογειακή φώκια

Καφέ αρκούδα

Τσακάλι

Ποιο είδος επιλέξατε: _____

Ποια περιβαλλοντική οργάνωση ασχολείται με το συγκεκριμένο είδος;

Με βάση τα στοιχεία που διαβάσατε, συμπληρώστε για το απειλούμενο είδος σας την ταυτότητά του!

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ
_____
ΟΝΟΜΑ
_____
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
(περιγράψω τα εξωτερικά χαρακτηριστικά)
_____
ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
_____
ΤΡΟΦΗ
_____
ΚΙΝΔΥΝΟΙ
(περιγράψω τους κινδύνους που απειλούν τη ζωή του)
_____

4. Δημιουργήστε μια αφίσα!

Σκεφθείτε στην ομάδα σας ένα πρωτότυπο μήνυμα και σχεδιάστε την αφίσα σας. Δείτε τώρα από το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου ένα πολύ έξυπνο [βίντεο](#)!

Δραστηριότητα 5η : Η συμπεριφορά μας απέναντι στα ζώα

Μαρία Χρήστου, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Υποψήφια Διδάκτωρ
Εκπαίδευσης Ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Μια σειρά δραστηριοτήτων που στηρίζονται στην αξιοποίηση έργων τέχνης. Πρόκειται για μία προσπάθεια που στοχεύει στον μετασχηματισμό δυσλειτουργικών απόψεων μαθητών σε σχέση με τα ζώα, μέσω της επεξεργασίας έργων τέχνης. Απώτερος στόχος τα παιδιά να επανεξετάσουν τη σχέση τους με τα ζώα και τη συμπεριφορά τους απέναντι σε αυτά, αναδομώντας τις απόψεις τους.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες υλοποιούνται με αφορμή το μάθημα της Γλώσσας και της Μελέτης Περιβάλλοντος της Β' τάξης Δημοτικού και επεξεργάζονται θέματα όπως τα ζώα στο τσίρκο, τα έντομα, τα ζώα συντροφιάς.

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι σε μορφή προβολής PowerPoint που μπορείτε να βρείτε [εδώ](#)

Β) Αν το σκυλάκι μπορούσε να μιλήσει, τι θα έλεγε στο κορίτσι και τι στους γονείς του κοριτσιού;

Στο κορίτσι:

- Άσε με επιτέλους! Δεν θέλω να φάω από το γλυκό! Με πονάς έτσι όπως με κρατάς! Δεν βλέπεις πως θέλω να φύγω; Δεν κάνει να τρώω γλυκά, δεν είμαι άνθρωπος! Εσένα θα σου άρεσε να σου κάνω το ίδιο αν μπορούσα;

Στους γονείς του κοριτσιού:

- Ευχαριστώ που της μιλήσατε! Θα μπορούσατε όμως να της είχατε μιλήσει πριν με φέρετε στο σπίτι, για να της είχατε πει να μην σου άρει να κάνω.

Δραστηριότητα 6η : Παιχνίδι για τα ζώα

Γιώργος Κέκερης, Εκπαιδευτικός Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Ένα διαδραστικό παιχνίδι γνώσεων που σκοπό έχει να ενημερώσει και ευαισθητοποιήσει τα παιδιά για τα δικαιώματα των ζώων.

Η δραστηριότητα είναι σε μορφή παρουσίασης PowerPoint και μπορείτε να την βρείτε [εδώ](#)

Οδηγίες: Όταν αποθηκεύσετε το PowerPoint στον υπολογιστή, ανοίξτε την παρουσίαση ως προβολή και πατήστε πάνω στα διαδραστικά κουμπιά, μην κάνετε scroll down ή επόμενη διαφάνεια.

Δραστηριότητες για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Δραστηριότητα 1η: Λέμε ΟΧΙ στην κακοποίηση των ζώων

Χριστίνα Νομικού, Εκπαιδευτικός, Δρ Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης
για την Αειφορία

Ειρήνη Παγίδα, Συντονίστρια προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης

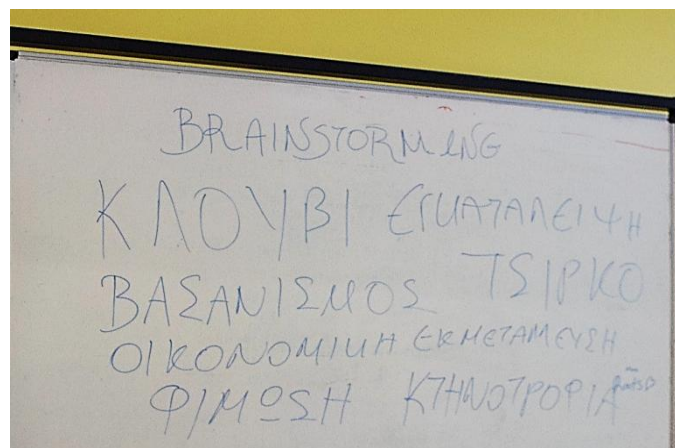
Στόχοι είναι τα παιδιά:

- Να ενημερωθούν οι μαθητές για ορισμένες περιπτώσεις κακοποίησης ζώων.
- Να ανατρέψουν στερεότυπα σχετικά με τη σχέση του ανθρώπου με τα ζώα.
- Να συνεργαστούν και να αναλάβουν δράσεις ενημέρωσης της σχολικής και τοπικής κοινότητας

Οι μαθητές μελετούν περίπτωσης κακοποίησης ορισμένων ζώων που παρατηρούνται σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, με σκοπό να δημιουργήσουν μια καμπάνια ευαισθητοποίησης της σχολικής και τοπικής κοινότητας, αλλά και της κοινωνίας συνολικότερα, σχετικά με την κακοποίηση ζώων αυτών.

Καταιγισμός ιδεών με θέμα «Κακοποίηση Ζώων»: Αρχικά τίθεται η ερώτηση: «Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τη φράση Κακοποίηση Ζώων».

Οι μαθητές λένε αυθόρμητα, οτιδήποτε σκέφτονται σχετικά με την κακοποίηση των ζώων για τρία λεπτά, χωρίς κανέναν να σχολιάζει. Οι ιδέες τους καταγράφονται όλες στον πίνακα.

Στη συνέχεια οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα αναλαμβάνει να μελετήσει μία περίπτωση κακοποίησης ζώων, με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των ίδιων και στη συνέχεια της σχολικής και τοπικής τους κοινότητας. Μελετούν επίσης την Οικουμενική Διακήρυξη για τα δικαιώματα των ζώων και ακολουθεί αλληλοενημέρωση και συζήτηση στην ολομέλεια γύρω από τις περιπτώσεις που μελέτησαν και προτάσεις για το πώς μπορούν να αναλάβουν δράση.

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα προτείνονται οι περιπτώσεις κακοποίησης ζώων που παρατηρούνται συχνά σε ορισμένα μέρη της Ελλάδας, αλλά είναι δυνατόν οι μαθητές να προτείνουν και άλλες περιπτώσεις κακοποίησης που έχουν παρατηρήσει ή έχουν διαβάσει σχετικά και τους απασχολούν.

Οι περιπτώσεις που προτείνονται είναι:

- Παστούρωμα
- Τα βαρελόσκυλα της Ελλάδας
- Τα γαϊδουράκια- ταξί

Φύλλο εργασίας

Όνομα ομάδας:

Επιλέξτε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις κακοποίησης ζώων, αναζητήστε και άλλες πληροφορίες στο διαδίκτυο ή από ανθρώπους που γνωρίζουν σχετικά. Ετοιμάστε μία παρουσίαση προκειμένου να ενημερώσετε την ολομέλεια της τάξης για το πρόβλημα κακοποίησης των ζώων που μελετήσατε.

Παστούρωμα

Δείτε το βίντεο:

[Βίντεο \(https://safeYouTube.net/w/Oib6\)](https://safeYouTube.net/w/Oib6) για το παστούρωμα των ζώων από τη Φιλοζωική Μέρμινα Αμοργού Το βίντεο της Φιλοζωικής Μέρμινας Αμοργού για το παστούρωμα των ζώων τη μορφή κακοποίησης που κτηνοτρόφοι εφαρμόζουν στα ζώα δένοντας τα πόδια και το κεφάλι τους. Το υλικό για το βίντεο παραχώρησε το www.zoosos.gr

Διαβάστε το κείμενο:

Το παστούρωμα είναι μια πρακτική που εφαρμόζεται στα ζώα και περιορίζει την ελευθερία τους. Γίνεται με το δέσιμο των ποδιών των ζώων μεταξύ τους (ανά δύο ή ανά τέσσερα άκρα) ή με το δέσιμο κεφαλιού κ ποδιού.

Αυτή η βάρβαρη πρακτική εφαρμόζεται δυστυχώς εδώ και πολλά χρόνια κυρίως από κτηνοτρόφους σε ιπποειδή και βοοειδή ζώα, όπως άλογα, γαϊδούρια, κατσίκια, μοσχάρια κλπ. Τα ζώα υποφέρουν δεμένα μέσα σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, στερούμενα βασικές ανάγκες επιβίωσης, με πρώτη αυτή της ελευθερίας κινήσεων. Το παστούρωμα προκαλεί ατυχήματα στα ζώα, καθώς στη προσπάθειά τους να τρέξουν, να περπατήσουν, τραυματίζονται και μερικές φορές τα κατάγματα τους μπορούν να τα οδηγήσουν στο θάνατο. Επίσης, τα ζώα δε μπορούν να ξαπλώσουν, να φάνε κανονικά και είναι υποχρεωμένα να κάθονται σε μια συγκεκριμένη στάση για όλη τους τη ζωή, χωρίς να μπορούν να αντιδράσουν.

Φαντάζεστε να σας έδεναν τα πόδια και τα χέρια και να σας παρατούσαν σε ένα χωράφι για ημέρες; Πώς θα νιώθατε; Πώς θα φρονιζατε τον εαυτό σας; Ποια θα ήταν τα συναισθήματα σας; Τα ίδια συναισθήματα αναπτύσσονται και σε αυτά τα ζώα.

Ως έμβια όντα, με το παστούρωμα, στερούνται τα βασικά δικαιώματα ευζωίας τους κ αντιμετωπίζονται σαν εργαλεία κ άψυχα αντικείμενα από τους ιδιοκτήτες τους.

Το παστούρωμα θεωρείται μια από τις χειρότερες μορφές σωματικής/συναισθηματικής κακοποίησης των ζώων κ αποτελεί ποινικό αδίκημα.

Όπως αναφέρει και η Εισαγγελέας Πρωτοδικών Νάξου, Πόπη Παπανδρέου "η πρακτική του παστουρώματος των ζώων (εργασίας και παραγωγικών) συνιστά παραβίαση των κανόνων ευζωίας τους, η οποία δύναται υπό προϋποθέσεις να θεωρηθεί και ως κακοποίηση, επισύροντας βαρύτερες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες μπορούν να φτάσουν και μέχρι το ποσό των 30.000€"

Όμως πόσοι πραγματικά αναφέρουν στις αρχές τις κακοποιήσεις αυτών των ζώων; Τα περισσότερα περιστατικά παστουρώματος συναντούνται στην ύπαιθρο, σε χωριά όπου συνήθως υπάρχει συγκάλυψη λόγω των κλειστών κοινωνιών. Αυτό φέρνει ως αποτέλεσμα να κακοποιούνται όλο και περισσότερα ζώα, χωρίς να υπάρχουν οι ποινικές κυρώσεις.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν πόσο σημαντικό είναι να ενημερωνόμαστε για τις μορφές κακοποίησης των ζώων, να μπορούμε να τις αναγνωρίσουμε σε περίπτωση που τις

παρατηρήσουμε και άμεσα, χωρίς δισταγμό να καταγγείλουμε αυτές τις παράνομες πρακτικές, υπερασπίζοντας ταυτόχρονα τα ζώα που δεν έχουν φωνή να αντιδράσουν.

Πηγές : <https://pfpo.gr/isangeleas-protodikon-naxou-gia-to-pastouroma-varytati-kakopiisiton-zoon-pou-diokete-pinika/>, <https://m.lifo.gr/now/greece/77819?amp>

Τα βαρελόσκυλα της Ελλάδας

Τα βαρελόσκυλα είναι τα σκυλιά που συναντάμε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας, δεμένα με μια κοντή αλυσίδα σε ένα βαρέλι, σε μια λαμαρίνα, σε ένα άθλιο σκυλόσπιτο, σε ένα φράχτη, εγκαταλελειμμένα στην πείνα, στην δίψα και στις καιρικές συνθήκες.

Απομονωμένα και στην πλειονότητα των περιπτώσεων ανεμβολίαστα, τα «βαρελόσκυλα» υποφέρουν από ασθένειες, καχεξία, κατάγματα και συχνά βρίσκουν το θάνατο δεμένα στο βαρέλι τους, σε απόσταση πολλών χιλιομέτρων από κατοικημένες περιοχές. Σε κάποια νησιά, εδώ και δεκαετίες υπάρχει έξαρση του φαινομένου, με κυριότερα την Ικαρία, τη Σκύρο, τη βόρεια Λέσβο και ορισμένες περιοχές της Κρήτης

Η μόνιμη αλυσόδεση ζώων όμως είναι ποινικό αδίκημα και είναι στο χέρι όλων μας να μπει ένα τέλος σε αυτό τον βασανισμό. Η εκστρατεία φιλοζωικής ΜΚΟ στην Ικαρία μείωσε σημαντικά την κακοποίηση των αλυσοδεμένων σκυλιών. Έτσι, ενώ τα βαρελόσκυλα έγιναν διάσημα ως σύμβολα κακοποίησης των ζώων, τείνουν να μετατραπούν σε σύμβολο επιτυχημένης φιλοζωικής καμπάνιας και ευαισθητοποίησης μίας τοπικής κοινωνίας!

Τα «βαρελόσκυλα» της Ικαρίας, αποτελούν έμπρακτη απόδειξη της επιτυχίας που μπορούν να έχουν οι συγκροτημένες οικολογικές εκστρατείες, όταν συνδυάζουν την ευαισθητοποίηση των πολιτών με την επιτυχή καταστολή. Με επίκεντρο την Ικαρία, η ΜΚΟ «Greek Animal Welfare Fund» (Ελληνικό Ταμείο Μέριμνας Ζώων) ξεκίνησε μία συντονισμένη καμπάνια με στόχο τη λεπτομερή καταγραφή όλων των «βαρελόσκυλων» του νησιού, την ευαισθητοποίηση των κατοίκων και την κινητοποίηση νομικών μηχανισμών για την τιμωρία των υπευθύνων.

Η μάχη για τα «βαρελόσκυλα» δόθηκε από τη μια με την ενημέρωση των Ικαριωτών - κυρίως των νέων - και από την άλλη με την κίνηση των διαδικασιών για την τιμωρία των υπευθύνων. «Μετά από συζητήσεις με τις τοπικές αρχές, ο Δήμαρχος αποφάσισε να διανείμει ενημερωτικό φυλλάδιο για τα "βαρελόσκυλα" μαζί με τους λογαριασμούς της ΕΥΔΑΠ. Αυτό ήταν ένα σημαντικό πρώτο βήμα», λέει στο «[Βήμα](#)» η κυρία Κάρολ Μακ Μπεθ, διευθύντρια του «Ελληνικού Ταμείου Μέριμνας Ζώων» στην Ελλάδα. Ο καλύτερος τρόπος για να προσεγγίσει κανείς τους κατοίκους, ωστόσο, είναι μέσω της νέας γενιάς, η οποία συνήθως εμφανίζει και τα πιο φιλόζωα αισθήματα. «Επισκεφθήκαμε όλα τα νηπιαγωγεία, τα Δημοτικά και τα Γυμνάσια σχολεία του νησιού... », εξηγεί η κυρία Μακ Μπεθ.

Έτσι, Αυξάνονται σταδιακά οι μηνύσεις και η θετικότερη εξέλιξη, είναι ότι η νοοτροπία των ίδιων των κτηνοτρόφων που μεταβάλλεται σταδιακά, καθώς αντιλαμβάνονται ότι μπορούν να βρεθούν υπόλογοι για τις πράξεις τους. Ωστόσο, σημειώνει η κυρία Μακ Μπεθ, «απέχουμε ακόμα από την πλήρη επίλυση του προβλήματος. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι τα σκυλιά δεν είναι αντικείμενα για να χρησιμοποιούνται σαν πόρτες ή φράχτες! Πρόκειται

για ζώα κοινωνικά που οφείλουν να έχουν ελευθερία κινήσεων και να μην παραμένουν δεμένα και απομονωμένα για μέρες».

Πηγές: <http://www.ikariamag.gr/node/9638>,
<https://www.news.gr/ellada/article/574917/ta-vareloskila-tis-elladas-thimata-tis-egkatalipsis.html>,
<http://www.tovima.gr/society/article/?aid=412794>

Τα γαϊδουράκια- ταξί

Αναπόσπαστο κομμάτι της τουριστικής εικόνας της Σαντορίνης είναι τα γαϊδουράκια του νησιού, που περιμένουν καρτερικά, με σκυμμένο το κεφάλι, για να έρθει η σειρά τους να μεταφέρουν τον επόμενο αναβάτη στα λιθόστρωτα σοκάκια. Τα γαϊδουράκια -ταξί τα συναντούμε και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, αλλά στη Σαντορίνη η υπερεκμετάλλευσή τους έχει προκαλέσει ακόμα και διεθνείς διαμαρτυρίες.

Σε καθημερινή βάση, εδώ και δεκαετίες, τα γαϊδουράκια της Σαντορίνης κάνουν τέσσερις με πέντε φορές την ίδια διαδρομή, ανεβαίνοντας τα 520 πλακόστρωτα σκαλοπάτια που οδηγούν από το λιμάνι στα Φηρά. Η ταλαιπωρία στην οποία υπόκεινται τα ζώα στη «βάρδιά» τους που κρατά 8 με 10 ώρες, γίνεται ακόμη μεγαλύτερη, δεδομένου ότι οι μετακινήσεις τους γίνονται υπό ιδιαίτερα υψηλές θερμοκρασίες.

Ενδεικτικό του βασανιστηρίου τους είναι το γεγονός ότι κάποια από αυτά σταματούν την άνοδό τους προς τα Φηρά για αντλήσουν την απαραίτητη δύναμη να ολοκληρώσουν τη διαδρομή τους.

Η Ένωση Ζωοφίλων Θήρας SAWA, καταγγέλλει ότι πίσω από το τουριστικό φολκλόρ της μεταφοράς με παραδοσιακά γαϊδουράκια, κρύβεται μια πικρή ιστορία και επισημαίνει ότι τα ζώα αφήνονται στην τύχη τους λίγο πριν πεθάνουν από την υπερκόπωση, τις πληγές και τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης. Τα τελευταία επτά χρόνια η οργάνωση έχει περιθάλψει περισσότερα από 200 γαϊδουράκια, ενώ υπολογίζεται ότι συνολικά 360 όνοι από τους 2.000 του νησιού εργάζονται ως τουριστικά ταξί.

Τα γαϊδουράκια «ταξί» στη Σαντορίνη να προκαλούν αντιδράσεις σε όλο τον κόσμο, από φιλοζωικές οργανώσεις και ακτιβιστές που καλούν στην απαγόρευση της τουριστικής ατραξιόν στο νησί.

Σύμφωνα με την οργάνωση PETA, τα γαϊδουράκια της Σαντορίνης συνεχίζουν να κακοποιούνται και να χρησιμοποιούνται ως «τουριστικά ταξί» παρά την διεθνή κατακραυγή και την δημοσιότητα που είχε πάρει η έκθεση της το 2018, στην οποία αποκαλυπτόταν πως τα ζώα παραμένουν μόνιμα κάτω από τον ήλιο, ενώ υποσιτίζονται και τους προσφέρεται ελάχιστο νερό.

Παρά την αρχική αντίδραση των ελληνικών αρχών πέρσι, που επέβαλε περιορισμούς στην χρήση των γαϊδουριών, σήμερα, η ΡΕΤΑ ζητά την καθολική απαγόρευση της εκμετάλλευσής τους για τουριστικούς λόγους.

Πηγές:

<https://www.tanea.gr/2019/11/17/greece/peta-sti-santorini-vasanizoun-akomi-gaidourakia/>

<http://www.cnn.gr/news/ellada/story/128816/kraygi-agonias-gia-ta-gaidourakia-tis-santorinis>

<https://theorphanpet.com/constant-abuse-donkeys-santorini-triggers-outrage-nothing-else/>

Πηγή ελεύθερο <https://vimeo.com/41661119>

Μελετήστε την Οικουμενική διακήρυξη για τα δικαιώματα των ζώων, συζητήστε στην ομάδα σας τι σας έκανε εντύπωση, τι νέο μάθατε. Εντοπίστε ποια δικαιώματα των ζώων καταπατούνται στις περιπτώσεις κακοποίησης που μελετήσατε και αποφασίστε με ποιο τρόπο μπορείτε να ευαισθητοποιήσετε τη σχολική σας κοινότητα και την κοινωνία.

Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Ζώων
Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ζωή είναι ενιαία, ότι όλα τα είδη έχουν κοινή καταγωγή και διαφοροποιούνται υπό το νόμο της εξέλιξης των ειδών, λαμβάνοντας υπόψη ότι όλα τα ζωντανά όντα έχουν φυσικά δικαιώματα και κάθε ζώο με νευρικό σύστημα έχει συγκεκριμένα δικαιώματα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η περιφρόνηση ή και απλή άγνοια αυτών των φυσικών δικαιωμάτων είναι επιζήμια για την φύση και επιτρέπει στους ανθρώπους να διαπράττουν εγκλήματα εναντίον των ζώων, δεδομένου ότι η συνύπαρξη των ειδών, προϋποθέτει την αναγνώριση εκ μέρους του ανθρωπίνου είδους, του δικαιώματος στη ζωή και των υπολοίπων ζώων και δεδομένου ότι ο σεβασμός των ζώων από τους ανθρώπους είναι αδιαχώριστος με τον αντίστοιχο σεβασμό ανθρώπου προς άνθρωπο, διακηρύσσεται ότι:
Άρθρο 1
1. Όλα τα ζώα γεννιούνται με ίσα δικαιώματα στη ζωή και στη δυνατότητα ύπαρξης.
Άρθρο 2
1. Ο άνθρωπος οφείλει να σέβεται τη ζωή κάθε ζώου.
2. Ο άνθρωπος ανήκει στο ζωικό βασίλειο και δεν μπορεί να εκμεταλλεύεται τα άλλα είδη του ζωικού βασιλείου. Αντίθετα, οφείλει να χρησιμοποιεί τις γνώσεις του για το καλό των ζώων.
3. Κάθε ζώο δικαιούται φροντίδας, προσοχής και προστασίας από τον άνθρωπο.
Άρθρο 3
1. Κανένα ζώο δεν πρέπει να υποβάλλεται σε κακομεταχείριση ή απάνθρωπη συμπεριφορά.
2. Αν η θανάτωση ενός ζώου θεωρηθεί υποχρεωτική πρέπει να γίνει στιγμιαία, ανώδυνα και χωρίς καμιά πρόκληση αγωνίας του ζώου.
Άρθρο 4
1. Κάθε ζώο δικαιούται να ζήσει στο φυσικό του χώρο (γη, θάλασσα, αέρας) και να αναπαράγεται σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους,
2. Η στέρηση ελευθερίας του ζώου ακόμη κι αν γίνεται για μορφωτικούς σκοπούς είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη δικαιωμάτων αυτού.
Άρθρο 5
1. Κάθε ζώο που από παράδοση θεωρείται κατοικίδιο δικαιούται να ζήσει με το ρυθμό και τις συνθήκες ζωής και ελευθερίας που αντιστοιχούν στο είδος του.
2. Η διαφοροποίηση αυτών των συνθηκών από τον άνθρωπο έχει σκοπούς κερδοσκοπικούς και είναι αντίθετη προς τη διακήρυξη.
Άρθρο 6
1. Κάθε ζώο που αποτελεί σύντροφο του ανθρώπου έχει δικαίωμα διάρκειας ζωής ανάλογης με τη φυσική του μακροβιότητα.
2. Η εγκατάλειψη ενός ζώου θεωρείται πράξη απάνθρωπη και εξευτελιστική.
Άρθρο 7

1. Αναφορικά με τα ζώα που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στον άνθρωπο, η διάρκεια και η ένταση δουλειάς πρέπει να είναι σε λογικά πλαίσια, η διατροφή τους ικανοποιητική και η ανάπαυσή τους υποχρεωτική.
Άρθρο 8
1. Οποιοσδήποτε πειραματισμός πάνω στα ζώα, ιατρικός, επιστημονικός, κλπ. αντιτίθεται προς τα δικαιώματα των ζώων, εφόσον προκαλεί πόνο σωματικό ή ψυχικό.
2. Πρέπει να επιδιώκεται η αντικατάσταση του πειραματισμού πάνω στα ζώα από άλλες υπάρχουσες τεχνικές.
Άρθρο 9
1. Τα ζώα που εκτρέφονται για τη διατροφή του ανθρώπου πρέπει να στεγάζονται, να τρέφονται, να μετακινούνται και να θανατώνονται χωρίς πρόκληση πόνου και αγωνίας.
Άρθρο 10
1. Απαγορεύεται η εκμετάλλευση των ζώων για τη διασκέδαση των ανθρώπων.
2. Η έκθεση ζώου και τα θεάματα που χρησιμοποιούν ζώα αποτελούν καταστρατήγηση της αξιοπρέπειας και του σεβασμού προς τη ζωή του ζώου.
Άρθρο 11
1. Κάθε πράξη που χωρίς λόγο προκαλεί θάνατο ζώου είναι βιοκτονία, είναι έγκλημα απέναντι στη ζωή.
Άρθρο 12
1. Κάθε πράξη που προκαλεί θάνατο μεγάλου αριθμού άγριων ζώων αποτελεί «γενοκτονία», έγκλημα απέναντι στο είδος.
2. Η μόλυνση και οποιαδήποτε καταστροφή του φυσικού μας περιβάλλοντος οδηγούν στη γενοκτονία.
Άρθρο 13
1. Σεβασμός επιβάλλεται ακόμη και στο νεκρό ζώο.
2. Κάθε σκηνή βίας στην τηλεόραση και το σινεμά, με θύματα ζώα πρέπει να απαγορευτεί και μόνο οι σκηνές που έχουν σκοπό να ενημερώσουν για τα δικαιώματα των ζώων οφείλουν να προβάλλονται.
Άρθρο 14
1. Οι οργανισμοί προστασίας και προάσπισης των ζώων πρέπει να αντιπροσωπεύονται από κάθε κυβέρνηση.
2. Τα δικαιώματα του ζώου πρέπει να κατοχυρωθούν απ' τους νόμους, όπως ακριβώς και τα δικαιώματα του ανθρώπου.
Διεθνής Ένωση Δικαιωμάτων των Ζώων, Παρίσι 1978

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όνομα ομάδας:

Σε δύο στήλες να γράψετε και να συγκρίνετε τις ανάγκες ενός ζώου με τις δικές σας ανάγκες· έπειτα, να συνάγετε συμπεράσματα από αυτό.

Οι ανάγκες μου	Οι ανάγκες ενός ζώου

Πιστεύετε ότι γίνονται σεβαστά αυτά τα δικαιώματα- ανάγκες των ζώων σήμερα;

.....
.....
.....

Ποια δικαιώματα των ζώων καταπατούνται στις περιπτώσεις που μελετήσατε;

.....
.....
.....

Τι θα να κάνουμε ως άτομο, ως οικογένεια, ως σχολείο, ως κοινωνία για να υπερασπιστούμε τα δικαιώματα των ζώων;

.....
.....
.....

Συζητείστε στην ομάδα σας και οργανώστε ένα δρώμενο για να παρουσιάσετε το θέμα που επεξεργαστήκατε π.χ. με δραματοποίηση, παντομίμα, ποίημα, τραγούδι, κλπ.

Δημιουργήστε μία αφίσα ή ένα βίντεο προκειμένου να ευαισθητοποιήσετε τη σχολική και την τοπική σας κοινότητα αλλά και την ευρύτερη κοινωνία, για τα δικαιώματα των ζώων και τις υποχρεώσεις μας απέναντι σε αυτά

.....
.....
.....
.....

Μετά το τέλος της δραστηριότητας τα παιδιά μπορούν να οργανώσουν μια σχετική καμπάνια κατά της κακοποίησης των ζώων, με στόχο να ευαισθητοποιήσουν τη τοπική σχολική κοινότητα. Δείτε [εδώ](#) τη καμπάνια της Ομάδας Δράσης Μαθητών για την προστασία των ζώων σε συνεργασία με σχολεία τα οποία θέλησαν να συμμετάσχουν.

Δραστηριότητα 2η: Απειλούμενα ζώα – Μείωση βιοποικιλότητας

Σημείωση των επιμελητών

Η μείωση της βιοποικιλότητας είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που επηρεάζει τον πλανήτη ολόκληρο. Βιοποικιλότητα είναι η ποικιλία γονιδίων, ειδών και οικοσυστημάτων που συναντάμε στη Γη και χωρίς αυτήν η ύπαρξή μας θα ήταν αδύνατη. Η βιοποικιλότητα κάνει τον Πλανήτη όχι μόνο βιώσιμο, αλλά και πανέμορφο. Το ανθρώπινο είδος είναι και αυτό μέρος της βιοποικιλότητας.

Η Ελλάδα διακρίνεται για τη μεγάλη βιολογική ποικιλότητά της, η οποία είναι από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο. Αυτό οφείλεται σε παράγοντες όπως η γεωγραφική θέση της στα όρια τριών ηπείρων, η σύνθετη γεωλογική ιστορία της και η μεγάλη τοπογραφική ποικιλότητά της (έντονο ανάγλυφο, εκτεταμένος κατακερματισμός χέρσου, μεγάλος αριθμός σπηλαίων, παρουσία θάλασσας, σχετικά ήπιες ανθρώπινες επεμβάσεις), οι οποίοι έθεσαν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη και στήριξη μεγάλης ποικιλίας φυτών, ζώων, οικοσυστημάτων και τοπίων (Ντάφης κ.ά. 1997). Μολονότι πολλοί επιστήμονες συμφωνούν ότι η απώλεια της βιοποικιλότητας συνιστά τεράστια απειλή για την ανθρωπότητα, οι δύο προηγούμενες συμφωνίες (το 2002 και το 2010) δεν κατάφεραν να αναχαιτίσουν τη χειρότερη απώλεια ειδών στον πλανήτη, μετά την εξαφάνιση των δεινοσαύρων. "Η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι ένας σιωπηλός

δολοφόνος", τονίζει η η Κριστιάνα Πάσκα Πάλμερ, η επικεφαλής της Σύμβασης για τη Βιολογική Ποικιλότητα, του οργάνου που είναι αρμόδιο για τη διατήρηση των συστημάτων ζωής από τα οποία εξαρτάται ο άνθρωπο (CNN.gr)

Πηγή:

Ντάφης, Σ., Εύα Παπαστεργιάδου, Κ. Γεωργίου, Δ. Μπαμπαλώνας, Θ. Γεωργιάδης, Μαρία Παπαγεωργίου, Θάλεια Λαζαρίδου και Βασιλική Τσιαούση (1997), «Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Το Έργο Οικοτόπων στην Ελλάδα: Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000», Συμβόλαιο αριθμός Β4-3200/94/756, Γεν. Διεύθυνση ΧΙ Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας – Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων.

Τεράστια απειλή για την ανθρωπότητα η απώλεια της βιοποικιλότητας: <https://www.cnn.gr/news/perivallon/story/153312/terastia-apeili-gia-tin-anthropotita-i-apoleia-tis-viopoikilotitas>

Αφροδίτη Τσιούρη Γεωπόνος ΑΠΘ- Αρχιτέκτονας Τοπίου ΜΛΑ ΑΠΘ ,

Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης &

Νιόβη Χατζηνικολάου, Εκπαιδευτικός, Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα είναι σε μορφή προβολής ppt και μπορείτε να την δείτε [εδώ](#)

Δραστηριότητα 3η : Παιχνίδι για τα ζώα

Γιώργος Κέκερης, Εκπαιδευτικός , Msc Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Ένα διαδραστικό παιχνίδι γνώσεων και παρατηρητικότητας που μπορείτε να βρείτε [εδώ](#)

Δραστηριότητα 4η: Κλιματική Αλλαγή και Κρεοφαγία

Σταύρος Καραγεωργάκης, Δρ Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών

και της Τεχνολογίας, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Στόχοι της παρουσίασης είναι να προβληματιστούν οι μαθητές και να ενημερωθούν για τα παρακάτω:

- Τι σημαίνει «κλιματική αλλαγή»;
- Σε ποιους λόγους οφείλεται η κλιματική αλλαγή;
- Πώς σχετίζεται η κλιματική αλλαγή και η κρεοφαγία

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα είναι σε μορφή προβολής ppt και μπορείτε να την δείτε [εδώ](#)

Εμείς, οι άνθρωποι, αγνοούμε την αγάπη και τη συμπόνια μας για όλα τα ζώα. Ας αλλάξουμε τη στάση μας, για μας και για τους γύρω μας, για όλους τους κατοίκους αυτού του υπέροχου πλανήτη.

